

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

Proposed Police for Teachers Development in Schools Under Bangkok metropolitan administration

งามจิตต์ อุณหะนันท์ (Ngarmjit Unhanun)*

รับ 8 / มิถุนายน / 2562

ตรวจสอบ 10-15 / มิถุนายน / 2562

ตอบรับ 18 / มิถุนายน / 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาผลการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประเมินมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

- แนวคิดและหลักการในการพัฒนาครูควรมีการนิเทศ ติดตามการสอนของครู ลดภาระงานครูพัฒนาครูให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนาครูตามความต้องการ และมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายสอดคล้องกับนโยบายส่วนสภาพปัจจุบัน การดำเนินการพัฒนาครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านสำหรับปัญหาและแนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย ปัญหาโดยภาพรวม จำนวน 10 ข้อ และรายด้าน 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ส่วนแนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย โดยภาพรวม จำนวน 11 ข้อ และรายด้าน 5 ด้าน จำนวน 31 ข้อ
- ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการมี จำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วย

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Phd.Student in Educational Administration Program, Mahamakut Buddhist University

E-mail: ngarm234@hotmail.com

โดยภาพรวม 11 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 7 ข้อ ด้านการจัดการเรียนการสอน 9 ข้อ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน 5 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล 5 ข้อ และ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5 ข้อ

3. ผลการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการประเมินและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้อง และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงนโยบาย การพัฒนาครู โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study concepts, principles, current states, problems and teacher development guidelines in schools under Bangkok Metropolitan Administration, 2) to prepare policy proposal for the teachers development in schools under Bangkok Metropolitan Administration, and 3) to study assessment results and certification proposed policy for teachers development in schools under Bangkok Metropolitan Administration. The research methodology was divided into three steps: Step 1, to study concepts, principles and current states, problems and teacher development guidelines in schools under Bangkok Metropolitan Administration, Step 2, to prepare a policy proposal, and Step 3, to assess and certify the policy proposal. The research instruments consisted of five-

point rating scale evaluation from, semi-structured interview, and observation form. The quantitative data were analyzed by basic statistical techniques and the qualitative data were analyzed by content analysis.

The results of research were found that:

1. The concepts and principles for teachers development should have teaching supervision and monitoring. The teachers' burden should be classified and reduced. Teachers should be developed in accordance with the global changing and national need. The teacher development procedures were varied but that should be relevant to the national policy. The current state on teacher development was at a moderate level in overall and in aspects. The problems in teacher development consisted of 10 items in 5 aspects, and the teacher development guidelines had 11 items in 5 aspects.

2. The result of policy preparation with operational seminar in 42 items totally consisted of 11 items in general view, 7 items in curriculum development, 9 item in instructional management, 5 items in instructional media and technology, 5 items in measurement and evaluation, and 5 items in classroom research.

3. The results of assessment and certification of proposed policy for teachers development in schools under Bangkok Metropolitan Administration by experts and stakeholders indicated that the development in five aspects have propriety, feasibility, congruity, and utility at the highest level.

Keywords: Proposed policy, Teachers development, Schools under Bangkok Metropolitan Administration

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารปัจจุบัน บนโลกไร้พรมแดนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว และรุนแรงนับจากอดีตถึงปัจจุบัน สังคมไทยยังคงให้ความสำคัญต่อ “ครู” ว่าเป็นบุคคลที่จะส่งเสริมและสรรค์สร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเมื่อสถานการณ์การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไป การศึกษายังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก ให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างยั่งยืน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต การจัดการระบบการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติมากเท่าไร หมายถึงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นเพียงนั้นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนา การเรียนรู้ก็คือ “ครู” ครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู จึงทำให้ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด (McKinsey, 2007; วรากรณ์ สามโกเศศ, 2553; ดิเรกพรสิมา, 2554)

การดำเนินงานในทุกองค์กรนั้น สิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นองค์ประกอบสำคัญนั้นมีสองส่วน คือ งานและคน กล่าวคือองค์กรทุกประเภทต้องมีองค์ประกอบด้านงาน ซึ่งได้แก่ภารกิจที่ต้องกระทำตามวัตถุประสงค์ และการจัดระบบงานเพื่อให้สามารถ

กระทำการกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ทุกองค์กร จึงมีความต้องการให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง ดังนั้น รัฐจึงกำหนดสาระสำคัญของนโยบายการพัฒนาครู เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศระดับต่าง ๆ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามดำเนินงานเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาอย่างต่อเนื่องโดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาครู มีการจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจทั้งด้านเนื้อหาวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในแต่ละปีใช้งบประมาณค่อนข้างมากแต่โดยภาพรวมพบว่าคุณภาพผู้เรียนยังไม่ปรากฏผลเป็นที่พอใจ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินและการทดสอบโดยองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ บ่งชี้ว่าคุณภาพผู้เรียนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและด้อยกว่านานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก (ช่วงปี 2544 - 2548) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้สะท้อนวิกฤติคุณภาพการศึกษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างชัดเจนว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาได้มาตรฐานขั้นต่ำตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประมาณ 1 ใน 3 แต่อีกประมาณ 2 ใน 3 (มากกว่า 2 หมื่นแห่ง) ไม่ได้มาตรฐาน สะท้อนให้เห็นปัญหาว่า นโยบายเพื่อการพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กล่าวคือ ครูขาดแคลน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ครูได้มาตรฐานเฉพาะด้านวุฒิการศึกษา แต่วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรต่ำ ส่วนผลการประเมินคุณภาพ

ภายนอกของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (ช่วงปี 2549 - 2553) โรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้มาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ดีมีสัดส่วนต่ำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ และส่วนน้อยอีกหนึ่งส่วนอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ควรมีการจัดฝึกอบรมและเสริมสร้างครูอาจารย์ให้คิดและสอนแนวใหม่ เพราะผู้บริหารและครูจำนวนมากเรียนมาแบบนั่งฟังและท่องจำไปสอบแบบเก่า คิดวิเคราะห์ไม่เป็น คิดได้แต่ประโยชน์ตนเองมากกว่าจะมีจิตสำนึกที่จะคิดและหาทางทำให้นักเรียนได้ประโยชน์สูงสุด (วิทยากร เชียงกูล, 2551) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกที่ต้องนำผลการประเมินที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน โดยการรายงานตนเองของโรงเรียนและผลการประเมินภายนอกที่ประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะโรงเรียนจะจัดการศึกษาได้มาตรฐานนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เมื่อครูจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพแล้วผลลัพธ์ที่ได้ก็คือ นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (มานัส คักดี, 2551)

สำหรับผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558) ประจำปีงบประมาณ 2554 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดย ศ.ดร.ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการ สมศ. เปิดเผยว่า สมศ.ได้ทำการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาโดยจากการประเมิน สรุปได้ดังนี้โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7,985 แห่ง ได้รับการรับรอง 5,690 แห่ง และไม่ได้รับการรับรอง 2,295 แห่ง ซึ่งเหตุผลที่ทำให้สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินในตัวบ่งชี้พื้นฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

คือ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาตามที่กล่าวถึง การพัฒนาครูข้างต้น ทุกหน่วยงานได้มีการจัดการอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ จัดสรรงบประมาณในด้านต่าง ๆ ให้กับครูแต่ยังประสบปัญหา คุณภาพครูและผู้เรียนก็ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในคุณภาพของครู จึงจำเป็นต้องศึกษาหาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของครูให้มีทิศทางที่ชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่ดีและเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพของครูอย่างแท้จริง คือ ต้องมีการพัฒนานโยบายการพัฒนาครูที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (research - based development) เพื่อให้ได้นโยบายที่มีความครอบคลุม ชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของครู และองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อศึกษาผลการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 438 โรงเรียน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาเพื่อการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดของนักวิชาการ ได้นำมาบูรณาการและวิเคราะห์ในประเด็นหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3.3 ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 438 โรงเรียนทั้ง 50 เขต ในกรุงเทพมหานคร

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2561

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 วิธีดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย (analysis of documentary and research) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ ในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับประเด็นในการพัฒนาครูกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยได้นำมาซึ่งแนวคิด หลักการ และแนวทางการพัฒนาครู ในประเด็นข้อเสนอ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการ

จัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี การสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (survey study)

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาครู โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 438 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งหมด โดยใช้ตารางกำหนดตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, PP. 607-610 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันนท์, 2548 หน้า 99-100) โดยการเปิดตารางได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 โรงเรียน ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยให้สัดส่วน 2:1 จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบ ไม่ใส่คืน (simple random sampling) จากบัญชีรายชื่อโรงเรียนในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มโรงเรียนตามสัดส่วนที่กำหนด (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 410 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามคือครู มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open -

ended questionnaire) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามปัญหาในภาพรวมและแต่ละด้านที่ศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะทางการพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยในเวลาที่กำหนดได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 410 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ค)

การวิเคราะห์ ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากคำถามปลายเปิดโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วสรุปผลเป็นความเรียง

3. การศึกษาพหุกรณี (multi-case study)

เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจำนวน 2 โรงเรียน มีวิธีการวิจัยดังนี้

3.1 กำหนดโรงเรียนเป้าหมาย เป็นกรณีศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน การเลือกโรงเรียนต้นแบบใช้เกณฑ์การพิจารณาคือ เป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

ในด้านการจัดการศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีผลงานที่โดดเด่น และ /หรือได้รับรางวัลรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และผ่านการประเมินผลการทดสอบ (O-NET) สูงกว่า

ระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ ในปีการศึกษา 2557, 2558 และ 2559 ทำให้ได้ข้อสรุปเชิงประจักษ์สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนต้นแบบคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนพระยามานวราชศรีพิจิตร เขตบางบอน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน และผ่านการประเมินผลการทดสอบ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ ในปีการศึกษา 2557, 2558 และ 2559 ดำเนินการเก็บข้อมูลในวันที่ 9 มกราคม 2560

2. โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา เขตบางขุนเทียน เป็นโรงเรียนที่นักเรียนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนชาติโย ไปเผยแพร่วัฒนธรรมที่ประเทศญี่ปุ่น และผ่านการประเมินผลการทดสอบ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ ปีการศึกษา 2557, 2558 และ 2559 ดำเนินการเก็บข้อมูลในวันที่ 12 มกราคม 2560

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จัดทำโดยการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (operational seminar) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำผลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยทำขึ้น นำเสนอต่อผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข รวมทั้งปรับถ้อยคำสำนวนภาษาและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประกอบด้วยการประเมินและรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินและรับรองโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินและรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (experts) ซึ่งเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินและรับรองที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ตามเกณฑ์ด้านความเหมาะสม (propriety) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ด้านความสอดคล้อง (congruity) และด้านความเป็นประโยชน์ (utility)

3.2 การประเมินและรับรองโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมวิพากษ์ในการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย ในครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหาร ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนกรรมการสถานศึกษา โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน จำนวน 30 คน ได้ดำเนินการ ณ โรงเรียนวัดบางบอน เขตบางบอน วันที่ 15 เดือนพฤษภาคม 2561

เกณฑ์การพิจารณาการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย สำหรับเกณฑ์การพิจารณาการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายในขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การพิจารณาจากแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบาย (Guskey. 2000 : 96) ประกอบด้วยเกณฑ์ดังนี้

1. เกณฑ์ด้านความเหมาะสม (Propriety) พิจารณาจากกระบวนการได้มา ความครอบคลุม พันธกิจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่มหรือลำดับ และการมีจุดเด่น

2. เกณฑ์ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) พิจารณาจากความสามารถนำไปปฏิบัติ การมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการมีระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้

3. เกณฑ์ด้านความสอดคล้อง (Congruity) พิจารณาจากมีการกำหนดที่สอดคล้องกับภารกิจหลัก มีแนวทางหรือข้อกำหนดที่นำไปสู่ยุทธศาสตร์องค์การ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ

แผนปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นกรอบแนวทางที่ไม่ซ้ำซ้อนสะท้อนการส่งต่อและรับช่วงของการนำไปปฏิบัติ

4. เกณฑ์ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) พิจารณาจากมีความครอบคลุมครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน แสดงถึงความเป็นโอกาสของผลประโยชน์ต่อโรงเรียน ผลที่จะเกิดจากนโยบายเป็นความต้องการของสังคมหรือคนส่วนใหญ่ ความคุ้มค่าต่อการมีหรือไม่มีนโยบายของหน่วยงาน

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

5.1 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาครูควรมีการนิเทศ ติดตามการสอนของครู ลดภาระงานครู พัฒนาครูให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนาครูตามความต้องการ และมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายสอดคล้องกับนโยบายส่วนสภาพปัจจุบัน การดำเนินการพัฒนาครูโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สำหรับปัญหาและแนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย ปัญหาโดยภาพรวม จำนวน 10 ข้อ และรายด้าน 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ส่วนแนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย โดยภาพรวม จำนวน 11 ข้อ และรายด้าน 5 ด้าน จำนวน 31 ข้อ

5.2 ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการมี จำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วย โดยภาพรวม 11 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 7 ข้อ ด้านการจัดการเรียนการสอน 9 ข้อ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน 5 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล 5 ข้อ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน 5 ข้อ

5.3 ผลการประเมินและรับรองข้อเสนอเชิงนโยบายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการ

ประเมินและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้องและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

6. อภิปรายผล

6.1 โดยภาพรวม จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยภาพรวมที่สำคัญคือ ลดภาระงานครู ให้ครูมีเวลาสอนอย่างเต็มที่ แก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีเกณฑ์ที่ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรม ใช้กระบวนการนิเทศติดตามการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระที่ขาด ให้ครูมีอิสระในการเลือกหลักสูตรในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนกรอบอัตรากำลัง เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครู เน้นครูสอนให้อ่านออกเขียนได้ ควรมีการอบรมเรื่องวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและต้องพัฒนาครูให้มีความรับผิดชอบสร้างความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานนโยบายทั้งจากต้นสังกัดและจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีมาทำให้ครูต้องมีการะงานเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน ทำให้เวลาในการเตรียมการสอนลดน้อยลงกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังควรให้มีการเพิ่มความรู้ให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเจตคติและสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ และสนองต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณชัย จองแก (2553) ที่ได้สรุปจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องว่า มีประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูที่สอดคล้องรายการพฤติกรรมสมรรถนะประจำสายงานของครู การพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู และการพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะประจำสายงานของครู ช่วยให้ผู้พัฒนาตนเอง

ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้เป็นคนหันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ การใช้หลักสูตร การผลิต การใช้ และการบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอน การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาการศึกษา การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การมีรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ส่งผลผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

6.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ คือ สร้างความตระหนักชี้แจงให้ครูรับทราบในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อบรมศึกษาดูงานจากวิทยากรให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดต้องเสนอนโยบายทางการศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยดึงผู้ที่มีความเชี่ยวชาญภายในโรงเรียนและท้องถิ่นเข้ามาร่วมจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ตรวจสอบนิเทศ กำกับ ติดตาม การสอนและแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรนำแนวทางการดำเนินการในแต่ละนโยบายมาสอดคล้องหรือบูรณาการบางส่วนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติตามกระบวนการ PDCA ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ

หลักสูตรมีความสำคัญจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานอยู่ตลอดเวลา และปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการนิเทศกำกับ ติดตามอันจะนำความสำเร็จมาสู่หน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2534, หน้า 1-4) ที่ได้ให้ความเห็นว่าเป็นเพราะ

- 1) สภาพการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ใหม่ ๆ เพื่อความสามารถในการปรับตัว เพื่อการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) สภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมายจึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียน รู้จักหลีกเลี่ยงและหาทางป้องกันปัญหาให้มากขึ้น
- 3) สภาพความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงต้องฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจ ที่จะใช้สิ่งเหล่านี้ อย่างฉลาดและประหยัดให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- 4) สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นเหตุให้ต้องฝึกผู้เรียน รู้จักบริโภคอย่างฉลาด รู้จักตัดสินใจ โดยใช้เหตุผลจากข้อมูลหลายลักษณะ
- 5) นโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้และเข้าใจที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ และ
- 6) สภาพการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีส่วนขัดแย้งต่อวัฒนธรรมและระเบียบประเพณีของไทย จำเป็นต้องฝึกผู้เรียนให้รู้จักประสานประโยชน์จากความผสมผสานทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาตนเองและสร้างความเจริญแก่สังคมและประเทศชาติ

นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นต้องนำแนวคิดทางการบริหารจัดการมาใช้ โดยเฉพาะวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) PDCA ที่โรงเรียนมีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาบริหารจัดการหลักสูตร ดังนั้นการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นวงจรของการ

ปฏิบัติงานในเชิงการบริหารตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรต้องเป็นพลวัตและหากบกพร่อง ก็จะได้แก้ไขได้ทันการ

6.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ ควรมีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ เน้นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมมีความเกี่ยวเนื่องกันยึดหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและจัดการเรียนรู้เน้นการใช้โครงงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควร

- 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริงการส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
- 3) จัดให้มีสารสนเทศ การเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือ ช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- 4) ส่งเสริม

ให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ มยุรี ชาวจำปา (2550) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอหนองอำเภอกมภัย จังหวัดเชียงใหม่ ในการเรียนการสอนผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ คือ การรายงานผลการเรียนการสอนเมื่อสิ้นภาคเรียน การนำปัญหาจากการเรียนการสอนมาปรับปรุง ผลการจัดการเรียนรู้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับความพร้อมของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และยังคงสอดคล้องกับ ศิริพรรณ ดิลกวัฒนานันท์ (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้จึงสามารถกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ของนักเรียนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการสอนของครูโดยตรง ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อให้สามารถติดตามวิธีการหรือเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อันนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอนที่สำคัญ คือ อบรมศึกษาดูงาน ให้ความรู้ในการใช้สื่อจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับครูขยายผลและนำไปใช้อย่างเหมาะสมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพราะไม่มีครูคนใดจะประสบผลสำเร็จในการสอนโดยไม่มีสื่อได้ เนื่องจากการใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะมีเจตคติ และเข้าใจในการเรียนการสอน ผู้บริหารจึงต้องให้การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อและ การใช้สื่อเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โสภางค์ วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ที่ได้กล่าวโดยสรุปว่า สื่อการเรียนเป็นองค์ประกอบ

สำคัญในการจัดการศึกษาทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการสอนจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะ นอกจากนี้โรงเรียนควรที่จะมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้ครูได้มีการใช้และผลิตสื่อ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

6.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการวัดผลและประเมินผลที่สำคัญคือ จัดทำคู่มือการวัดผลและให้ความรู้ในการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย มีการประเมินผลตามสภาพจริง อบรมศึกษาดูงานเรื่องวัดผลและประเมินผลสร้างเครื่องมือให้มีความแตกต่างโดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของนักเรียน ประชุมดำเนินการให้ความรู้ในการนำไปปฏิบัติและแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานส่งเสริมให้ครูทดสอบเด็กก่อนเรียน และหลังเรียนเพื่อแยกเด็กที่มีปัญหาที่เป็นเช่นนี้เพราะการวัดผล 1) ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน คือ การวัดผลจะเป็นสิ่งตรวจสอบผลจากการสอนของครูว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด 2) เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสมกับการวัดผลครูต้องพยายามเลือกใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ 3) ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัดเมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของครู 4) ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เช่น คະแนนที่เกิดจากการสอนครูต้องแปลผลให้ถูกต้องสมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม 5) ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัด คือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เต็ม-ด้อย ในด้านใด และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ แฉก บุญมาทัน (2556) ที่ได้กล่าวว่า การวัดผล

ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจจัดทำเอกสาร คู่มือครู และระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ครู สร้างแบบทดสอบที่หลากหลายทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน และ ยังสอดคล้องกับ วิเชียร ยอดจักร (2555) ที่กล่าว โดยสรุปว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การร่วมกันวางแผน การวัดผลและการประเมินผล ภายในโรงเรียน การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารเพื่อใช้ในการวัดผลและประเมินผลอย่าง ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลและนำผลไปใช้ ปรับปรุงการเรียนการสอนการปรับปรุงเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้มีคุณภาพ

6.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน จากผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญคือ ส่งเสริมให้ความรู้อบรมเชิงปฏิบัติการในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ ติดตาม และพัฒนาผู้เรียน นำบัณฑิตผลหลังสอนไปทำวิจัย กำหนดให้มีการวิจัยอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง นิเทศกระบวนการเรียนการสอน และนำผลการวิจัยมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือ ใจพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้รางวัล มีการประกวดผลงานทางวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะการวิจัยในชั้นเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ ครูจำเป็นต้องมองเห็นองค์ประกอบและภารกิจต่าง ๆ ในระบบการเรียนรู้อย่างชัดเจน กระบวนการ ผลผลิตให้ชัดเจน และเชื่อมโยงปัจจัยทั้งปวงเป็นองค์รวม เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการจัดการเรียนรู้อาจขึ้นกับระดับปัจจัย

กระบวนการหรือผลผลิตก็ได้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจึงมีส่วนช่วยในการค้นหาคำตอบของสาเหตุ ปัญหาหรือข้อบกพร่องทั้งระบบการเรียนการสอนนั้น ๆ ครูที่จะทำการวิจัยได้สำเร็จ จำเป็นจะต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้อิสระในทางความคิด ในการทำงาน ค้นคว้า ทดลอง ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ของครูผู้ทำวิจัย เพื่อครูจะได้ ค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพงษ์ คำเครื่อง (2550) ที่ได้กล่าวสรุปถึงการวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อครูผู้สอน ที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็น และพัฒนาการทำงานของครู ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลนำสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน สร้างพลังร่วมให้เกิดขึ้นระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และตัวนักเรียนเองในการร่วมมือร่วมใจกัน พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผลงานวิจัยยังนำมาใช้เป็นผลงานทางวิชาการของครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีครูหันมาให้ความสนใจกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น และโรงเรียนต่าง ๆ มีนโยบาย ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในส่วนของปัจจัยหรือองค์ประกอบของการทำวิจัยอยู่มากโดยเฉพาะครูยังมีปัญหาในด้านการขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้คำปรึกษา จึงทำให้การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร จึงควรตระหนักและควรมีการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถทำการวิจัยแก้ปัญหาลearningการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสามารถนำผลการวิจัยมาวางแผนเพื่อปรับปรุง

พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 สภาพปัจจุบัน พบว่า สภาพและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จัดเรียงลำดับด้านต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ดังนี้ คือ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับด้านดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

7.1.2 แนวทางการพัฒนาครู ควรให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะทุกข้อที่เป็นผลจากการวิจัยเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาในลำดับต้นๆ โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

โดยภาพรวม ได้แก่ 1) ลดภาระงานครู โดยเฉพาะงานในส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นโดยไม่เพิ่มภาระงานอื่นให้ครูเพื่อให้ครูมีเวลาจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ 2) เร่งรัด ติดตาม ตรวจสอบ หาปัญหาให้พบเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และ 3) ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักและชี้แจงให้ครูรับทราบในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร 2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดอบรมจากวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถและลงมือปฏิบัติจริง และ 3) หน่วยงานต้นสังกัดต้องเสนอนโยบายทางการศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน

ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1) กำกับ ติดตามการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ให้กับครู ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูด้วยกัน และ 3) เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการออกแบบแผน การจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้และนำไปใช้จริง ให้ครอบคลุมและบรรลุตามมาตรฐานตัวชี้วัด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน ได้แก่

1) อบรมศึกษา ดูงาน ให้ความรู้ในการใช้สื่อกับครู จัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับครูและขยายผลการนำไปใช้ อย่างเหมาะสม 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อที่สามารถนำมาใช้กับผู้เรียนได้อย่างคุ้มค่า และ 3) เร่งรัด กำกับ ติดตามการของบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอต่อความต้องการติดระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต จัดหาสื่อให้เพียงพอ

ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่

1) เร่งรัด กำกับ ติดตามการจัดทำคู่มือการวัดผล ประเมินผล ให้ความรู้ เรื่องการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายและเทคนิคการวัดผลกับครูประเมินผลตามสภาพจริง 2) สนับสนุนงบประมาณการอบรม ศึกษาดูงาน ความรู้เรื่องการวัดผลและประเมินผล และ 3) เร่งรัด ติดตามการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีความหลากหลาย โดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของนักเรียน

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ส่งเสริม การอบรมงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ ติดตามผลการพัฒนาผู้เรียน 2) กำหนดให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง และ 3) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ งานวิจัยในชั้นเรียนและปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการวิจัยเชิงติดตามและศึกษาผลการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาครู

ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติเป็นระยะ ๆ

7.2.2 ควรวิจัยหาข้อเสนอเชิงนโยบาย
ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่เป็นปัญหาหรือ
ในทุกประเด็นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้เมื่อระยะเวลาผ่านไป
พอสมควร เช่น 3 ปี 5 ปี เป็นต้น

7.2.3 ควรมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการ
วิจัยในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การวิจัยและพัฒนาและ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อให้ได้
ผลการวิจัยที่หลากหลายในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา
หรือพัฒนาครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครหรือ
โรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

7.2.4 ควรมีการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบาย
เพื่อการพัฒนาครู ในสังกัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อเสนอ
เชิงนโยบายในการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2552). **สถิติสำหรับงานวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ดิเรก พรสีมา. (2554). **แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู**. มปป. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
บันลือ พฤกษ์วัน. (2534). **ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วรรณชัย จอแจ. (2553). **การปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนวังเหนือวังผา**. อำเภอวังเหนือ:
จังหวัดลำปาง.

วารสารสามโกเศศ และคณะ. (2553) **ข้อเสนอระบบการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย**. กรุงเทพฯ:
ภาพพิมพ์.

วิทยากร เชียงกุล. (2551). **สภาวะการศึกษาไทยปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไทย.

สุวิมล ตีรภานันท์. (2548). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

กิตติพงษ์ คำเครื่อง. (2550). **การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนทุ่งสมิพิทยาคม อำเภออุทุมพรพิสัย
จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

แขก บุญมาทัน. (2556). **การพัฒนาศักยภาพด้านการวัดและประเมินผลเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน
ในการปฏิรูปการศึกษาของครูโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์**. สาขาวิชา
วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

มยุรี ชาวจำปา. (2550). **การดำเนินงานงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
ม่อนจอง อำเภอ ออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาลัยวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มานัส คักดี. (2551). **กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติของครู.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์.
- วิเชียร ยอดจักร. (2555). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพรรณ ดิลกวัฒนานันท์. (2551). **ความต้องการในการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพครูของบุคลากรครูในโรงเรียน พระฤทัย จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภางษ์นาคเพ็ชร. (2553). **การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2.** สุพรรณบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

2. ภาษาอังกฤษ

- Guskey, T.R. (2000). **Evaluation professional development.** California : Sage.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. (1970) **"Determining sample size for research activities.,"** In Education and Psychological Measurement. n.p.
- McKinsey. (2007). **McKinsey Report on Education.** (2014, March 1). Retrieved from <http://www.mckinsey.com>. file:///C:/Users/Admisistrator.oMYBO9JoEEAGNMUZ/Downloads/1403847501.pdf